

PUBLIEKSVERSLAG

MONEY

WAYS

VOORWOORD

“VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN”

Mr. J.H.C. (Jan) van Zanen,
burgemeester van Utrecht
en voorzitter van de VNG

Onze samenleving geeft soms tegenstrijdige signalen af. Aan de ene kant wordt geprobeerd ons zo veel mogelijk geld uit te laten geven. En aan de andere kant wordt juist een beroep op ons gedaan om te matigen en om uitgaven en inkomsten op elkaar af te stemmen.

De meeste volwassenen kunnen wel met dat spanningsveld omgaan. Dat hebben ze geleerd in de praktijk, waarvan de middelbare schooltijd zo ongeveer de eerste fase is. Als jongeren 18 jaar worden, verandert er ineens een heleboel op financieel gebied. Ze worden zelf verantwoordelijk én aansprakelijk voor hun financiën. Zo moeten ze bijvoorbeeld zelf een zorgverzekering afsluiten.

Een flink aantal jongeren heeft schulden. Gelukkig vraagt maar een kleine groep jongeren daadwerkelijk schuldhulpverlening aan bij de gemeente. We zullen jongeren met financiële problemen moeten helpen om te voorkomen dat het zover komt.

Voorkomen is namelijk beter dan genezen. Dat kan door aandacht te hebben voor preventie en vroege signalering. Het onderwijsprogramma MoneyWays van Nibud en Diversion past daarin uitstekend. Het programma levert mooie voorbeelden op van jongeren die elkaar in een vroeg stadium helpen en daardoor een schuldhulpverleningstraject via de gemeente kunnen voorkomen.

Financiële educatie hoort op de agenda's van scholen. Gemeenten kunnen scholen hierin ondersteunen. Juist de middelbare schoolperiode kan worden gebruikt om de kans zo groot mogelijk te maken dat jongeren op tijd financieel weerbaar zijn. Zodat ze niet meteen met een achterstand beginnen als ze 18 worden en de financiële zelfstandigheid intreedt.

Mr. J.H.C. (Jan) van Zanen,
burgemeester van Utrecht en
voorzitter van de VNG

INLEIDING

METHODIEKBESCHRIJVING

DE BELEVINGSWERELD
VAN JONGEREN

SAMEN NADENKEN OVER
PREVENTIE

INNOVATIE IN DE PRAKTIJK

WAT ZIEN JONGEREN
OM ZICH HEEN?

INLEIDING

Vanuit het onderwijs klinkt de vraag naar een effectief lesprogramma over omgaan met geld. Scholen geven aan niet alleen de ‘feitelijke’ aspecten van omgaan met geld behandeld te willen zien, maar ook de sociaal-emotionele aspecten van geld, schulden en armoede. Diversion en het Nibud hebben gezamenlijk het preventieprogramma MoneyWays ontwikkeld. MoneyWays komt tegemoet aan de vraag van de doelgroep en ondersteunt scholen bij het bespreekbaar maken van taboe-thema’s als armoede en schulden, verleidingen en groepsdruk.

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) pleit al jaren voor de verankering van financiële educatie in het onderwijs, zowel in het basis- als het voortgezet en beroepsonderwijs. Wanneer jongeren eenmaal op eigen benen komen te staan, moeten ze ook financieel zelfredzaam zijn om schulden en aanverwante problematiek ver van zich weg te kunnen houden. En hoewel de primaire verantwoordelijkheid voor de financiële opvoeding bij de ouders

ligt, kunnen zij daarbij absoluut de steun gebruiken van het onderwijs. Dat er nog lang niet op alle scholen ruimte in het curriculum wordt gemaakt voor financiële educatie, blijkt bijvoorbeeld uit het [Nibud-scholierenonderzoek \(2013\)](#) waarin 44% van de scholieren op het voortgezet onderwijs zegt dat er op school nog nooit aandacht is besteed aan omgaan met geld.

Diversion, bureau voor maatschappelijke innovatie en landelijk peer education expert, ziet bovendien dat er nog steeds een taboe rust op de thema’s geld, armoede en schulden; jongeren die niet durven te praten over hun (schrijnende) thuissituatie, uit schaamte geen nee durven te zeggen tegen uitjes waar zij eigenlijk geen geld voor hebben en het niet durven terugvragen van geld dat zij hebben uitgeleend aan vrienden. Door het bespreekbaar maken van deze thema’s en dit taboe te doorbreken wordt financiële educatie toegankelijk voor jongeren. Ze leren kennis en gedragsvaardigheden die bijdragen aan hun financiële zelfredzaamheid.

De innovatieve aanpak van MoneyWays maakt het programma gewild; jonge rolmodellen ([peer educators](#)) staan voor de klas en gaan met de leerlingen op een laagdrempelige en veilige wijze in dialoog over de onderwerpen geld,

armoede, schulden, verleidingen en groepsdruk. Hun participerende rol maakt dat zij scherp kunnen inspelen op de heersende issues van de doelgroep.

Bijzonder trots zijn wij, als Diversion en Nibud, dat MoneyWays een schoolvoorbeeld is van een maatschappelijke alliantie: landelijke en lokale overheden, particuliere fondsen, scholen, kennispartners én jongeren werken samen. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid maakt dat het programma steeds breder gedragen wordt.

In de schooljaren 2014 – 2015 en 2015 - 2016 gaan de rolmodellen met 500 schoolklassen in gesprek over geld, armoede en schulden. Wat ons betreft is dit slechts een begin. Onze ambitie is om in het schooljaar 2016 – 2017 te groeien naar 1.000 klassen. Doet u nog niet mee? Hoogste tijd om nu aan boord te stappen. Welkom!

[Gerjoke Wilmink](#), directeur Nibud
[Kai Pattipilohy](#), directeur Diversion

The image features a solid dark blue background. A thick, white zigzag line runs across the lower half of the frame, starting from the left edge and ending at the right edge. The line has five distinct peaks and four valleys. In the upper-middle section, the words 'METHODIEK' and 'BESCHRIJVING' are written in a white, bold, sans-serif font, stacked vertically and slightly tilted to the right.

METHODIEK
BESCHRIJVING

Wat is MoneyWays?

MoneyWays is een lesprogramma dat financiële educatie voor jongeren aanbiedt, laagdrempelig en taboe-doorbrekend. Het programma richt zich op de preventie van armoede en schulden door het verhogen van financieel bewustzijn en weerbaarheid en het vergroten van de kennis over omgaan met geld. Met MoneyWays komen we bovendien tegemoet aan de vraag van scholen en gemeenten om een programma dat naast het omgaan met geld ook de sociaal-emotionele kant van geld, schulden en armoede bespreekbaar maakt. Jonge rolmodellen ([peer educators](#)) delen persoonlijke ervaringen, dragen kennis over en gaan met leerlingen in dialoog. MoneyWays is bestemd voor leerlingen van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs en de onderbouw van het middelbaar beroepsonderwijs.

Het programma van MoneyWays bestaat uit drie lessen:

LES 1

'MIJN BUDGET': IN DEZE LES LIGT DE FOCUS OP BUDGETTEREN. DE PEER EDUCATOR MAAKT VIA ZIJN BUDGET DE LEERLINGEN BEWUST VAN HET BELANG VAN FINANCIËLE KENNIS. DE LEERLINGEN KRIJGEN BETER ZICHT OP HUN EIGEN FINANCIËN.

LES 2

'RISICO'S': DE DIRECTE OMGEVING VAN DE LEERLINGEN STAAT CENTRAAL. FICTIEVE CASUSSEN EN PERSOONLIJKE VERHALEN EN ERVARINGEN VAN PEER EDUCATORS MAKEN DE SOCIAAL-EMOTIONELE KANT VAN GELD BESPREEKBAAR.

LES 3

'(TOEKOMST)VISIE': DEZE LES RICHT DE BLIK OP DE TOEKOMST EN DE MENINGSVORMING VAN DE LEERLINGEN. ZE WORDEN GESTIMULEERD DE STOF OP ZICHZELF TE BETREKKEN.

"IK MERK DAT MIJN LEERLINGEN NIET NADENKEN OVER HUN FINANCIËLE GEDRAG. VEEL WORDT VOOR ZE GEDAAN. DOOR MONEYWAYS LEREN DE LEERLINGEN OM HIEROVER ZELF NA TE DENKEN."

- Marleen Wardenburg, docent Koning Willem I College, Den Bosch

Actieve gemeenten

Met MoneyWays komen we door het hele land. Wij zijn actief in:

- Almere
- Amstelveen
- Amsterdam
- Arnhem
- Barendrecht
- Beverwijk
- Coevorden
- Delft
- Den Bosch
- Den Haag
- Gorinchem
- Groningen
- Haarlemmermeer
- Huizen
- Landgraaf
- Leeuwarden
- Leiden
- Nijmegen
- Nissewaard
- Purmerend
- Ridderkerk
- Rotterdam
- Utrecht
- Velsen
- Zeist
- Zwijndrecht
- Zwolle

Gemeenten als koploper

Een aantal gemeenten heeft zich als partner aan MoneyWays verbonden. Zij stimuleren als koplopergemeenten inbedding en verduurzaming van financiële educatie in hun lokale aanpak:

- Barendrecht
- Beverwijk
- Coevorden
- Groningen
- Leiden
- Nissewaard
- Ridderkerk
- Velsen

Facts

- In het [pilottraject](#) namen er ruim 60 klassen deel.
- In de schooljaren 2014-2015 en 2015-2016 doen er ruim 500 klassen mee.
- Hiermee bereiken we circa 14.000 leerlingen.
- Ruim 75 rolmodellen hebben in het schooljaar 2014-2015 voor de klas gestaan.
- MoneyWays is in 11 provincies actief.

Oproep aan gemeenten

Ondanks dat MoneyWays aan ruim 500 klassen ter beschikking wordt gesteld, staan de scholen nog steeds in de rij. Onze ambitie is daarom om het aantal deelnemende klassen de komende tijd te verdubbelen. Dat kunnen we niet zonder hulp. We roepen hierbij gemeenten op om scholen te ondersteunen die willen deelnemen aan MoneyWays.

“EÉN OP DE DRIE JONGEREN HEEFT MET SCHULDEN OF GELD-PROBLEMEN TE MAKEN. DIT BETEKENT DAT VEEL MENSEN BEHOEFTE HEBBEN AAN HULP EN HOE OM TE GAAN MET GELD. ER IS AANDACHT VOOR HET VOORKOMEN VAN SCHULDEN EN ER IS HULP OM DE GELDZAKEN WEER OP ORDE TE BRENGEN EN TE HOUDEN. OM TE LEREN OMGAAN MET GELD, HEBBEN WE LESPROGRAMMA'S VOOR ALLE LEEFTIJDEN.”

- Mattias Gijsbertsen, wethouder gemeente Groningen (GroenLinks)

“JE MERKT DAT DE PEER EDUCATORS DICHT BIJ DE DAGELIJKSE PRAKTIJK VAN DE LEERLINGEN STAAN EN DAT ZE WETEN WAT ER BIJ ZE LEEFT.”

- Jos van der Pas, docent Koning Willem I College, Den Bosch

The image features a solid green background. A dark green zigzag line runs across the lower half of the frame. In the upper right quadrant, the text "DE BELEVINGSWERELD VAN JONGEREN" is written in white, uppercase, sans-serif font, tilted at an angle.

DE BELEVINGSWERELD
VAN JONGEREN

De belevingswereld van jongeren

Op 12 oktober 2015 organiseerden het Nibud en Diversion de werkconferentie 'Jongeren op weg naar financiële zelfstandigheid', met als doel om interactief en vanuit verschillende invalshoeken kennis en ervaring uit te wisselen over jongeren en geld. Tijdens deze werkconferentie vertelden inspirerende sprekers over jongeren en hun belevingswereld. Een impressie van de sprekers.

Neuropsycholoog dr. Anna van Duijvenvoorde

Waarom gedragen jongeren zich anders dan volwassenen? Tijdens de adolescentie verandert er veel in het brein: de puberteit start en hierdoor zijn er veel hormonale veranderingen. De hersenen ontwikkelen zich, wat unieke mogelijkheden met zich meebrengt, maar ook veel gevoeligheden. Jongeren kunnen minder goed vooruit plannen, zijn gevoeliger voor hun sociale omgeving en nemen meer risico. Adolescenten vertonen onder invloed van de peergroep beduidend meer risicogedrag, bijvoorbeeld in het verkeer.

Jongeren socioloog Bas Delmee

Niet alleen het brein, ook de situatie en periode waarin jongeren opgroeien heeft invloed op hun identiteit en persoonlijkheid. Er zijn verschillen

tussen generaties, bijvoorbeeld tussen generatie Y (18 tot 35 jaar) en Z (17 jaar en jonger). Generatie Y voelt zich bijzonder en zelfverzekerd. Jongeren uit deze generatie groeiden vaak op in luxe en kennen daardoor grenzeloze ambities. Alles is mogelijk! Het advies voor deze groep is dan ook: laat ze speciaal voelen, manage hun verwachtingen en relatieveer bezit.

“HET JONGERENBREIN IS LANG BEZIG MET VOLWASSEN WORDEN. BIJ DE FLEXIBILITEIT VAN HET ONTWIKKELENDE BREIN HOREN VALKUILEN EN MOGELIJKHEDEN, BIJVOORBEELD DOOR VERANDERINGEN IN ZELFCONTROLE, RISICOGEDRAG EN EXPLORATIE. DIT ONTWIKKELT NIET IN EEN VACUÛM, DE OMGEVING SPEELT HIERIN EEN GROTE ROL.”

- dr. Anna van Duijvenvoorde, neuropsycholoog

“DOOR GLOBALISERING, INTERNET EN SNELLE TECHNOLOGISCHE VOORUITGANG WORDEN DEZE TIJDEN GEKENMERKT DOOR HOGE COMPLEXITEIT. UIT ONDERZOEK BLIJKT DAT DIT VOOR JONGEREN EXTRA INGEWIKKELD IS.”

- Bas Delmee, jongeren socioloog

Generatie Z groeit op in tijden van economische crisis, klimaatproblemen en de vluchtelingenproblematiek. Met ook nog eens generatie X-ouders: cynisch, pragmatisch en met een focus op familie. Hierdoor zijn ze kritisch en berekenend: waar generatie Y bij de studiekeuze keek naar wat ze leuk vond, kijkt generatie Z naar waar de grootste baankansen liggen. Deze generatie is erg op zoek naar zekerheid en het is goed bij hen het ondernemerschap te stimuleren.

Jongeren gedragen zich dus om verschillende redenen anders dan volwassenen: door hun hormonen, een ontwikkelend brein en ze zijn in een andere tijd en situatie opgegroeid. Houd hiermee rekening in de preventie van schulden en armoede. Je kunt ze het beste bereiken door aan te sluiten bij hun belevingswereld. Dit onderstreept het belang van de peer education methodiek.

“OM PROBLEMEN OP LATERE LEEFTIJD TE VOORKOMEN, BEREIDT DE GEMEENTE COEVORDEN JONGEREN VOOR OP HOE ZIJ HUN FINANCIËN OP ORDE KUNNEN HOUDEN. DE VERLEIDINGEN DIE JONGEREN TEGENKOMEN ZIJN GROOT: DE NIEUWSTE TELEFOON, DURE KLEDING OF EEN SCOOTER. WE WILLEN NU MET ZE AAN DE SLAG ZODAT ZIJ STRAKS EEN VERSTANDIGE KEUZE MAKEN.”

- Joop Brink, wethouder gemeente Coevorden (PvdA)

SAMEN NADENKEN OVER PREVENTIE

UITKOMSTEN VAN DE WERKCONFERENTIE

Uitkomsten van de werkconferentie

Tijdens de werkconferentie riep dagvoorzitter Harry Starren, dean van de Nederlandse school, de deelnemers op hun oren open te houden voor zaken die er in eerste instantie misschien niet toe lijken te doen in hun aanpak van armoede- en schuldenpreventie. Op de werkconferentie werden beleidsmakers, onderwijsexperts, onderzoekers, mvo-managers én jongeren daarom uitgedaagd om gezamenlijke oplossingen te bedenken over hoe we jongeren kunnen klaarstomen voor een gezonde financiële toekomst, en daarmee te leren van elkaars aanpak en expertise. Want zoals Harry Starren al zei: "de vernieuwing is er al, maar doet er (nog) niet toe". Door kennisdeling en verbinding centraal te stellen kan deze vernieuwing in aanpak gevonden worden.

Veel partijen zijn actief in het werkveld van preventie van armoede en schulden onder jongeren. Dat zagen we terug in de diversiteit van de aanmeldingen voor de werkconferentie. Die activiteit speelt zich zowel af in de publieke sector, bijvoorbeeld bij de landelijke overheid en gemeenten, maatschappelijke fondsen en jongerenwelzijnsorganisaties. Maar zeker ook in de private sector, bijvoorbeeld bij banken en telecomaanbieders die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid serieus

willen invullen. We hebben al deze partijen vooraf gevraagd naar de uitdagingen die ze daarbij zien. Bij de uitdagingen van alle partijen bleken er twee vragen centraal te staan:

- **Hoe kunnen we collectief het taboe op armoede en schulden doorbreken?**
- **Hoe kunnen we jongeren weerbaar maken en beschermen?**

In het interactieve gedeelte van de werkconferentie gingen de deelnemers met deze uitdagingen aan de slag.

Taboe doorbreken

Hoe kunnen we collectief het taboe op armoede en schulden doorbreken? De deelnemers aan de werkconferentie vonden vanuit hun eigen discipline verscheidene oplossingen voor dit vraagstuk.

1. Geef de jongeren het gevoel dat zij niet de enigen zijn met financiële problemen en maak deze financiële problemen bespreekbaar. Laat geldproblematiek bijvoorbeeld ook terugkomen in populaire televisieprogramma's voor jongeren (bijvoorbeeld GTST en Spangas).

2. Zet een campagne op, net zoals drank en roken, maar dan vooral gericht op ouders. Hoe kunnen zij thuis taboes rondom geld bespreekbaar maken?

3. Laat gemeenten lespakketten aanbieden aan scholen en dit wellicht tot een verplicht onderdeel maken. De beste manier om het taboe bij jongeren te doorbreken en hen bewust te maken van financiële risico's, is door zowel in het primair- als in het voortgezet onderwijs hierover lessen te geven.

- Laat dit in het primair onderwijs doen door een deskundige. Deze deskundige kan ook in contact staan met de ouders.
- Zet in het voortgezet onderwijs peer educators in. In de leeftijdsfase waarin jongeren zich bevinden, neemt de peergroup een belangrijke rol in. Jongeren spiegelen zich in deze fase vooral aan mensen met een vergelijkbare ervaringswereld. Om het taboe te kunnen doorbreken en jongeren bewuster te maken van financiële risico's, is het van belang dat gemeenten en andere instanties goed samenwerken en dat de verbinding tussen deze verschillende partijen sterk is. Laat de partijen samen het probleem aanpakken.

Weerbaarheid

De tweede meest genoemde vraag van de deelnemers tijdens de werkconferentie was: hoe kunnen we jongeren weerbaar maken en beschermen? Ook op deze vraag kwamen uiteenlopende oplossingen.

1. Analyseer de risicogroepen (wie lopen het meeste risico) en ontwikkel een app waardoor jongeren bewust worden gemaakt van deze cijfers. Maak meer gebruik van sociale media.
2. Ontwikkel trainingen voor ouders (bijvoorbeeld een cursus financiële opvoeding). Maak ouders bewust van hoe belangrijk weerbaarheid van de jongeren op financieel gebied is en hoe zij ervoor kunnen zorgen dat hun kinderen weerbaar zijn.
3. Laat bedrijven meer verantwoordelijkheid nemen naar jongeren wanneer het aankomt op het verkopen van producten en diensten. Niet alleen de voordelen benoemen, maar ook zeker de risico's duidelijker, toegankelijker en groter maken/uitbeelden. Bedrijven dragen hierdoor bij aan de financiële redzaamheid van jongeren.
4. Laat hulpverleners jongeren geleidelijk blootstellen aan financiële verantwoordelijkheid.
5. Zorg ervoor dat jongeren beter weten waar ze terechtkunnen als ze hulp

nodig hebben. Jongeren maken nu eenmaal fouten. Dit is niet altijd te voorkomen, want het gaat vaak ook om emotie en gevoel. Maar als ze weten waar ze terechtkunnen voor hulp als ze de fout zijn ingegaan, kunnen ze sneller op de goede weg worden geholpen.

6. Pak het integraal aan. Laat gemeenten samenwerken met andere partijen. Zo kan beter gemonitord, geïnformeerd en (op tijd) worden ingegrepen.

[Bekijk hier de foto's van de werkconferentie](#)

“WIE DE JEUGD HEEFT, HEEFT DE TOEKOMST. DIE TOEKOMST VRAAGT OM FINANCIËLE VERANTWOORDELIJKHEID. ALS JONGEREN DE WAARDE VAN GELD LEREN KENNEN, VOORKOMT DAT PROBLEMEN IN DE TOEKOMST. VOORKOMEN IS VELE MALEN BETER DAN GENEZEN.”

- Arjen Verkaik, wethouder gemeente Velsen (VVD)

“DOOR JONGEREN EN ANDERE DOELGROEPEN TE LEREN OP EEN VERSTANDIGE MANIER MET HUN GELD OM TE GAAN PAKKEN ZE DE REGIE OVER HUN LEVEN. ZE VOORKOMEN ZO ZELF ARMOEDE EN SCHULDEN, NU EN IN HUN TOEKOMST. ZO WERKEN WE SAMEN AAN EEN (FINANCIËEL) STERKER BARENDRECHT MET KANSEN VOOR IEDEREEN!”

- Lennart van der Linden, wethouder gemeente Barendrecht (EVB)

The image features a solid purple background. A white zigzag line starts from the bottom left, moves up to a peak, down to a valley, up to a higher peak, down to a lower valley, up to a medium peak, down to a deep valley, up to a high peak, and finally down to the bottom right. The text 'INNOVATIE IN DE PRAKTIJK' is written in white, uppercase, sans-serif font, positioned in the upper right quadrant of the image, slightly tilted upwards to the right.

INNOVATIE
IN DE PRAKTIJK

Met MoneyWays vinden we het belangrijk financiële educatie te blijven vernieuwen om zo in te kunnen spelen op heersende issues bij de doelgroep. We onderscheiden ons met een innovatieve aanpak door het taboe op geld te doorbreken, dit samen te doen mét jongeren en in te zetten op verduurzaming.

Taboes doorbreken

MoneyWays kiest voor een innovatieve aanpak om armoede en schulden te lijf te gaan. Waar bij reguliere financiële educatie de nadruk vaak ligt op het aanleren van financiële kennis, is binnen MoneyWays ook aandacht voor de sociaal-emotionele kant van geld: maatschappelijke taboes rondom geld bespreekbaar maken. Armoede, schulden, groepsdruk en de rol van sociale media bespreekbaar maken is net zo belangrijk als kennis van je eigen portemonnee!

Bij MoneyWays staat de belevingswereld van jongeren centraal. Wat is hun thuis-situatie, waar durven zij wel en niet over te praten met hun vrienden en wat zijn triggerfactoren bij het aangaan van schulden? Door jongeren te zien als belangrijke gesprekspartner en in een veilige omgeving taboes bespreekbaar te maken, maken we hen weerbaar, zelfkritisch en stimuleren we hen mee te denken over oplossingen.

Samen met jongeren

MoneyWays maakt gebruik van de beproefde peer education methodiek. Daarbij staan jonge rolmodellen voor de klas om hun persoonlijke ervaringen te delen, kennis over te dragen en met leerlingen in dialoog te gaan. Gedeelde referentiekaders en de durf van de jonge rolmodellen zorgen ervoor dat leerlingen hun ervaringen delen

en nadenken over oplossingen en hun eigen verantwoordelijkheid daarin. Het Nibud en Diversion geloven in dialoog en jong leiderschap als basis voor effectieve voorlichting: we maken jongeren onderdeel van de oplossing.

Peer education betekent letterlijk 'gelijkenonderwijs'. De peer education methode gaat uit van het principe dat

"IK VIND HET JAMMER DAT LEERLINGEN NIET ALTIJD GESTIMULEERD WORDEN OM OVER GEVOELIGE ONDERWERPEN TE PRATEN. MET MONEYWAYS KAN IK ZE DAT PODIUM BIEDEN EN KUNNEN DE LEERLINGEN ZO OOK VEEL OVER ELKAAR LEREN."

- Daryll, peer educator

BIJ ONZE AANPAK VAN SCHULDEN LIGT DE NADRUk OP HET VERGROTEN VAN INZICHT EN VERANTWOORDELIJKHEIDSGEVOEL, HETGEEN DE AFGELOPEN JAREN EEN ZEER SUCCESVOLLE AANPAK IS GEBLEKEN. MAAR VOORKOMEN IS NATUURLIJK NÓG BETER. DAAROM ZETTEN WIJ OOK FORS IN OP PREVENTIE, WAARBIJ JONGEREN EEN BIJZONDERE PLEK INNEMEN. ZIJ HEBBEN TEN-SLOTTE NOG EEN HELE TOEKOMST VOOR ZICH.

- Dirk van der Schaaf, wethouder gemeente Nissewaard (CDA)

jongeren in hun adolescentiefase hun identiteit vormen en de peergroep juist in deze fase grote invloed heeft. MoneyWays leidt daarom jonge, maatschappelijk betrokken rolmodellen op om als peer educator aan de slag te gaan. Dat zij hun persoonlijke verhaal over opgroeien in armoede, uitdagingen met persoonlijke financiën en groepsdruk durven te delen, biedt leerlingen eyeopeners. Het daagt hen ook uit om kritisch naar zichzelf en hun omgeving te kijken. De peer educators van MoneyWays zijn qua culturele, religieuze en etnische achtergrond divers en sluiten zo goed aan bij de lokale context en leerlingenpopulaties op verschillende scholen.

Een duurzame aanpak

MoneyWays heeft als doel door heel Nederland scholen en gemeenten te ondersteunen die werk willen maken van effectieve preventie. Na een succesvolle pilotfase in 2013-2014 bleek de vraag naar financiële educatie die inspeelt op de sociaal-emotionele kant van geld groot. Daarom ondersteunt MoneyWays nu landelijk 500 klassen. Dat willen we in het volgende schooljaar 2016-2017 samen met gemeenten en andere partners verdubbelen om tegemoet te komen aan de vraag van het onderwijs en maximale maatschappelijke impact te behalen!

Met alleen een goed gesprek ben je er echter niet. Gemeenten en scholen zelf spelen een cruciale rol in de langetermijneffecten. Scholen die deelnemen, gebruiken MoneyWays als breekijzer om deze thema's blijvend bespreekbaar te nemen. Ook zorgen we er samen met docenten voor dat de zorgstructuur van de school aansluit bij concrete (hulp)vragen van leerlingen. Met gemeenten spreken we af hoe MoneyWays hen kan helpen hun preventiedoelstellingen te bereiken en hoe we samen slim kunnen omgaan met nieuwe trends die we tijdens de lessen signaleren.

WAT ZIEN JONGEREN OM ZICH HEEN?

SIGNALEN UIT DE KLAS

In het gesprek met leerlingen komen belangrijke signalen en trends naar voren. Peer educators weten daarom uit eerste hand wat er speelt in de klas en hoe jongeren over de thema's denken. Deze signalen delen we graag om tot betere oplossingen voor de doelgroep te komen:

- Jongeren vinden het belangrijk om geen schuld op te bouwen en zien het veelal als hun eigen verantwoordelijkheid als zij in de schulden zouden geraken.
- Zij vinden merken belangrijk en zijn statusgevoelig. We zien bijvoorbeeld dat jongeren graag de nieuwste iPhone hebben, ondanks dat zij er niet altijd het geld voor hebben. Hier wordt vaak een beroep op de ouders gedaan.
- Echter, het kopen van meer dure spullen dan jongeren eigenlijk kunnen betalen zien zij als een groot risico voor het krijgen van geldproblemen.
- Jongeren vinden het hebben van een bijbaan en zelf geld verdienen erg belangrijk, maar lang niet alle jongeren hebben daadwerkelijk een bijbaan. Opvallend is dat vooral allochtone jongeren het belangrijk

vinden om zelf te geld te verdienen, maar meer autochtone jongeren daadwerkelijk een bijbaan hebben.

- Er komen vanuit de klassen steeds meer vragen over studiefinanciering. Een toenemende groep jongeren maakt zich zorgen over het betalen van hun studie.
- De peer educators merken dat er nog veel onwetendheid in de klassen heerst over de verantwoordelijkheden en rechten die ze krijgen zodra ze 18 worden.

[Meer zien? In deze vlog vertelt peer educator Melanta Heuijms meer over de signalen in de klassen](#)

“IK HEB HIER ALS DOCENT VAN GELEERD DAT IK MIJN OGEN EN OREN GOED OPEN MOET HOUDEN EN DAT IK VEEL MOET PRATEN MET DE LEERLINGEN.”

- Jos van der Pas, docent Koning Willem I College, Den Bosch

“HET IS FIJN OM TE MERKEN DAT IK NIET DE ENIGE BEN DIE DIT ALLEMAAL HEEFT.”

- leerling

Publieksverslag www.moneyways.nl

Inhoud en redactie
[Diversión](#) en het [Nibud](#)

Redactie
Van der Brug communicatie

Ontwerp
Glamcult Studio

Met grote dank aan:

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

FONDS 21

Initiatief van:

Nationaal Instituut voor Budgetvoorzichting

En aan de gemeenten:
Barendrecht, Beverwijk, Coevorden, Groningen, Leiden,
Nissewaard, Ridderkerk en Velsen

Ook partner worden van MoneyWays?
Dat kan! Neem contact op met [Anne Struik](#)